

Til: MN-fakultetsstyret

Sakstype: Orienteringssak

Saksnr.: 31/15

Møtedato: 19.10.2015

Notatdato: 8. oktober 2015

Saksbehandler: Tone Skramstad

Sakstittel: Universitetscenteret på Kjeller (UNIK) – plass og rolle i ny UH-struktur

Universitetscenteret på Kjeller (UNIK) ble etablert som en stiftelse i 1985 og samarbeider i dag med UiO, NTNU og forskningsinstituttene på Kjeller om utdanning på master- og ph.d.-nivå. Målet med å opprette UNIK var å utnytte forskningsinstituttene på Kjeller for å øke den nasjonale utdanningskapasiteten særlig innen elektronikk og informasjonsteknologi. Ideen med UNIK var å utnytte samspillet mellom akademisk forskning, utdanning og anvendt forskning.

UNIK gir undervisning på vegne av UiO innenfor fagområder fra Fysisk institutt, Institutt for informatikk og Matematisk institutt ved UiO. UNIKs faglige profil passer inn i alle MNs hovedsatsninger, spesielt «energi og materialer» og «muliggjørende teknologier».

MN har i dag et omfattende samarbeid med forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller, men samarbeidet har i all hovedsak foregått uten at UNIK har vært involvert. Forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller er viktige for MN, og MN ønsker å videreutvikle dette samarbeidet – både innen utdanning, forskning og innovasjon.

I innspill til arbeidet med strukturreformen i høyere utdanning, uttrykte Universitetet i Oslo (UiO) et ønske om å knytte UNIK sterkere til UiO og Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN)

De viktigste problemstillingene:

- Etter behandling i UNIKs styre, nedsatte UNIKs styre en arbeidsgruppe som utredet ulike fremtidige modeller for UNIK og anbefalte en fusjon med UiO.
- I brev fra UNIK til UiO 2. juli 2015, ble UiO bedt om å utdype hvordan UNIK kan fusjonere med UiO, samt skissere en mulig gjennomføring av en fusjonsprosessen.
- NTNU ble samtidig bedt om å gjøre det samme.
- Innen fristen 7. september sendte UiO brev (vedlagt) til UNIKs styre og svarte på denne bestillingen.
- UNIKs styre behandlet saken 22. september 2015, og vedtok en fusjon med UiO.
- UiO har skissert at UNIK etableres som et eget institutt under MN lokalisert på Kjeller.
- Det er ønskelig at fusjonen er ferdig senest innen utgangen av 2016.
- Av UNIKs styrevedtak følger blant annet:
 - o UNIK innleder forhandlinger med UiO om en fusjon mellom UNIK og UiO i tråd med vedtaket. En forhandlingsgruppe starter arbeidet så snart som mulig.
 - o UNIK innleder forhandlinger med NTNU om hvordan de kan ivareta forholdet til NTNU i UNIK-sammenheng på Kjeller både på kortere og lengre sikt.
 - o Det opprettes så snart som mulig en faglig strategigruppe med representanter fra institutter ved MN-fakultetet, UNIK og blant annet FFI og IFE. Gruppen skal legge fram en langsiktig strategi for «det nye Kjellerinstituttet» og beskrive scenarier for vekst på Kjeller. MN-fakultetet stiller med sekretær for gruppen.

Vedlegg:

- UiOs brev til UNIKs styre datert 3. september 2015
- Referat fra sak 42/15 i UNIKs styremøte 3/15 22. september 2015

Til UNIKs styre

Dato: 3. september 2015

Deres ref.:

Vår ref.:

UNIKs plass og rolle i universitets- og høyskolestrukturen

UiOs visjon for virksomhet på Kjeller: *UiO vil utvikle et slagkraftig (teknologi)miljø for forskning, utdanning og innovasjon på Kjeller i nær samhandling med forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller, tett integrert med komplementære aktiviteter på Blindern.*

I innspill til arbeidet med strukturreformen i høyere utdanning, uttrykte Universitetet i Oslo (UiO) et ønske om å knytte UNIK sterkere til Universitetet i Oslo ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet (MN). Etter behandling i UNIKs styre, nedsatte UNIKs styre en arbeidsgruppe som hadde møte med dekan Morten Dæhlen og prodekan Svein Stølen ved MN den 22. mai 2015. I møtet beskrev Dæhlen og Stølen hvordan UNIK kan knyttes til UiO.

Vi vil i dette brevet utdype hvordan vi ser for oss at UNIK kan fusjonere med UiO, samt skissere en mulig gjennomføring av en fusjonsprosessen. Dette er svar på UNIKs brev til UiO av 2. juli 2015.

1 Bakgrunn

UiO ved MN har helt siden oppstarten av UNIK i 1985 hatt et omfattende samarbeid med UNIK. Dette samarbeidet har særlig dreid seg om utdanning på master- og ph.d.-nivå, men har også omfattet forskning. Gjennom MN har UiO et omfattende samarbeid med forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller – et samarbeid som i all hovedsak har foregått uten at UNIK har vært involvert. Det samarbeidet som UiO har hatt med forsknings- og teknologi-miljøene på Kjeller, har særlig omfattet IFE og FFI, men det har vært og er også samarbeid med andre miljøer på Kjeller.

Forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller er viktige for MN, og MN ønsker å videreutvikle dette samarbeidet – både innen utdanning, forskning og innovasjon.

Vi er meget tilfredse med NIFUs anbefaling om at UNIK bør velge å knytte seg til UiO. Følgende punkter er direkte svar på henvendelsen fra arbeidsgruppen nedsatt av UNIKs styre:

1.1 Plassering av den framtidige virksomheten ved UNIK

Det er nettopp UNIKs beliggenhet nær de sterke forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller som er viktig for UiO. Det er derfor et ønske fra UiO at den framtidige virksomheten fortsatt skal være lokalisert på Kjeller.

Rektor

Postadr.: Postboks 1072 Blindern, 0316 Oslo
Kontoradr.: Lucy Smiths hus,
Problemveien 7, 9. et., 0313 Oslo

Telefon: 22 85 63 03
Telefaks: 22 85 44 42
postmottak@admin.uio.no
www.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

1.2 Organisatorisk tilknytning og framtidig organisering

UiO har vurdert ulike tilknytningsformer, og med interesse lest NIFUs utredning av alternative organisasjonsmodeller for UNIK. UiO har imidlertid landet på at den beste måten å integrere hele UNIKs virksomhet på, er ved å etablere et eget institutt under MN lokalisert på Kjeller, heretter kalt Kjellerinstituttet. Dette innebærer bl.a. at:

- Kjellerinstituttets leder inngår som fullverdig medlem av ledergruppen ved MN.
- Kjellerinstituttet oppnevner en utdanningsleder som inngår i studieutvalget på MN under ledelse av studiedekanen på MN.
- Kjellerinstituttet får et styre på lik linje med de andre instituttene på MN, og vi foreslår at dette styret får to eksterne representanter fra henholdsvis FFI og IFE. Instituttstyrets rolle og oppgaver skal være som for de andre instituttene på MN, dvs. ansvar for budsjett/regnskap, tilsetninger i vitenskapelige stillinger, samt øvrige oppgaver av strategisk betydning for Kjellerinstituttet.
- Kjellerinstituttet deltar i alle MNs utvalg og styrende organer på lik linje med de øvrige instituttene på MN.
- Samarbeid med forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller, som i dag ikke går gjennom UNIK, koordineres gjennom det nye Kjellerinstituttet.
- MNs satsing på innovasjon utvides til å omfatte forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller. Det er naturlig at det nye Kjellerinstituttet håndterer denne utvidelsen.

På lik linje med øvrige institutter på MN, vil Kjellerinstituttet ha tilgang til strategiske ressurser som fordeles av MN-fakultetets ledelse og styre. Kjellerinstituttet må selvfølgelig forholde seg til strategier som vedtas på MN, men også delta i prosessen når disse utformes.

Vårt forslag om å avvikle UNIK i dagens form og legge virksomheten på UNIK inn som et institutt under MN-fakultetet, vil etter vårt skjønn også kunne bidra til å styrke forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller sin relasjon til NTNU. På lik linje med øvrig virksomhet på MN vil vi samarbeide med NTNU om investeringer i infrastruktur, i forskningsprosjekter og om forskerutdanning. UiO vil stille kontorer og andre fasiliteter til rådighet for forskere og studenter ved NTNU som ønsker å oppholde seg på Kjeller.

1.3 Strategirområder

UNIKs faglige profil passer inn i alle MNs hovedsatsninger, spesielt «energi og materialer» og «muliggjørende teknologier». Med utgangspunkt i dagens faglige profil for UNIK, ser vi for oss et institutt med en klar teknologisk profil med særlig vekt på energiområdet, materialvitenskap og

IKT mot viktige samfunnsområder der forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller har sterke fagmiljøer. Dette utelukker ikke andre satsinger i framtiden.

Vi er blitt bedt om å utdype vårt syn på den faglige profilen ytterligere i vårt svar, men vi vil understreke viktigheten av å engasjere forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller i valg av faglig profil for Kjellerinstituttet. Dersom UNIKs styre velger å følge NIFUs anbefaling om å knytte seg til UiO, ønsker vi å nedsette en faglig strategigruppe som i løpet av første halvår 2016 utarbeider en langsiktig strategi for det nye Kjellerinstituttet. Merk også at UiO i sin visjon for utviklingen på Kjeller har inkludert innovasjon, siden vi også ser på forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller som viktige i utvikling av nye lønnsomme arbeidsplasser, både i form av nyskaping og gjennom etablert næringsliv.

1.4 Autonomi for den framtidige virksomheten ved UNIK, inklusiv Kjellermiljøets innflytelse med hensyn på emner som undervises på Kjeller

MN gjennomfører for tiden en omfattende omlegging av utdanningen. Fra høsten 2017 vil vi derfor ha nye og reviderte studieprogram på bachelor- og masternivå. Fakultetet diskuterer for tiden om vi skal ha mange masterprogrammer uten studieretninger, færre masterprogrammer med flere studieretninger, eller en kombinasjon. I dette bildet ser vi for oss at det etableres studieretninger på masternivå lokalisert på Kjeller, og på sikt at det utvikles studieprogram.

Det faglige innholdet i masterstudiene på Kjeller skal ta utgangspunkt i UNIKs fagportefølje i dag, men vi ser også for oss en omfattende dialog med forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller i utviklingen av master- og ph.d.-utdanningen på Kjeller i årene som kommer.

Fakultetet vurderer å innføre et såkalt utviklingssemester for bachelorstudenter på MN. Ett av flere alternativer for studentene vil da være å gjennomføre et prosjekt utplassert i et forsknings- og teknologimiljø på Kjeller. Det er naturlig at Kjellerinstituttet får koordineringsansvaret for et slikt internship-program på Kjeller.

UiO er en akkreditert institusjon som selv kan opprette studietilbud som ligger innenfor rammen av fullmakten. I dag gir UNIK undervisning på vegne av UiO (og NTNU), og emner som hører inn under UiO må godkjennes av utdanningsleder på aktuelt institutt før de vedtas på fakultetet.

Hvis UNIK blir et institutt i MN-fakultetets struktur, får instituttet en autonomi på linje med de øvrige instituttene under fakultetet. Instituttet må da også ha en utdanningsleder.

Utdanningsleders rolle ved fakultetet er nærmere beskrevet her:

<http://www.mn.uio.no/om/organisasjon/utvalg/studieutvalg/utdanningsleder-rolle.html>.

Institutter ved fakultetet har selv en emneportefølje og ansvar for studieprogrammer.

Utdanningsleder har ansvar for utarbeiding, utvikling og implementering av fakultetets strategi for utdanning som medlem av MNs studieutvalg, på delegasjon fra instituttleder og basert på innspill fra øvrige ledelse og ansatte på instituttet.

1.5 Omfang av UNIKs framtidige virksomhet og langsiktighet

MN går inn for at omfanget av aktiviteten ved Kjellerinstituttet blir minst som i dag, men MN har en ambisjon om å øke aktiviteten ved Kjellerinstituttet.

I korte trekk ser vi for oss at Kjellerinstituttet, på vegne av MN, får tre hovedoppgaver:

- utføre forskning på utvalgte områder på lik linje med de andre instituttene på MN
- delta i MNs studieprogramutvikling på bachelor- og masternivå, få mulighet til å tilby studieretninger i etablerte studieprogrammer og på sikt etablere egne masterprogrammer
- organisere/koordinere MNs øvrige samarbeid med forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller, herunder innovasjonsaktiviteter lokalisert på Kjeller.

2 Hovedelementer i prosess

Vi har forstått prosessen slik at UNIKs styre vil fatte et vedtak om UNIKs plass og rolle i universitets- og høyskolestrukturen i sitt styremøte 16. september 2015, og at et vedtak sannsynligvis vil handle om å starte forhandlinger med enten UiO eller NTNU eller begge universitetene.

Dersom vedtaket innebærer forhandlinger med UiO om overtagelse av virksomheten på UNIK, ser vi for oss en prosess i tre overlappende faser:

1. **Forhandlingen** bør etter vårt skjønn gjennomføres i løpet av en relativt kort periode, og bør kunne ferdigstilles innen utgangen av 2015. I tillegg til en gjennomgang av alle nødvendige detaljer knyttet til en virksomhetsoverdragelse, må det også utarbeides et mandat for en faglig strategigruppe. Denne strategigruppen skal innen første halvår 2016 legge fram en langsiktig strategi for det nye Kjellerinstituttet, noe som også innebærer å beskrive scenarier for vekst på Kjeller. Vi anbefaler at forhandlingene inkluderer et felles møte med Kunnskapsdepartementet der ledelsen fra UiO og UNIK deltar.
2. **Strategien** legges fram i løpet av våren 2016 og senest 1. juni 2016. Arbeidet bør starte så raskt som mulig, og vi ser for oss en gruppe med representanter fra UNIK, IFE, FFI og utvalgte institutter på MN. MN kan stille med sekretær for gruppen.
3. **Implementeringen** bør starte så fort som mulig etter at forhandlingen er ferdig, men vi trenger trolig hele 2016 for å få på plass alle detaljer. Kjellerinstituttet kan inkluderes i MNs virksomhet tidligere, for eksempel ved at Kjellerinstituttets leder og undervisningsleder inkluderes i henholdsvis MNs instituttledermøte og studieutvalg, men vi tror det kan være hensiktsmessig å bruke hele 2016 på å etablere alle formelle detaljer knyttet til overføring av personell, økonomiske transaksjoner og liknende.

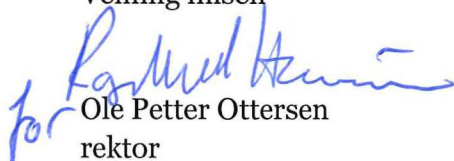
Tidsplanen for prosessen må tilpasses styrebehandlinger hos UNIK og UiO.

3 UiOs alternativ

UiO mener at UNIK, enten i sin nåværende form eller i en form som vi foreslår, bør eies og drives av ett universitet. Dersom UNIK velger å satse på en annen løsning enn fusjon med UiO slik vi beskriver her, vil UiO trekke seg ut av UNIK. Dette betyr ikke at UiO ikke vil utvikle sitt samarbeid med forsknings- og teknologimiljøene på Kjeller, men det vil da være hensiktsmessig å gjøre dette fra UiOs virksomhet på Blindern.

UiO ser fram til et konstruktivt samarbeid om videre utviklingen av et slagkraftig miljø for forskning, utdanning og innovasjon på Kjeller.

Vennlig hilsen

for Ole Petter Ottersen
rektor

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Fra Referat Styremøte 3/15:

Sak 42/15 UNIK – plass og rolle i ny UH struktur

Følgende ble enstemmig vedtatt:

Vedtak: UNIK innleder forhandlinger med UiO om en fusjon mellom UNIK og UiO.
(A11/15)

UNIK innleder forhandlinger med NTNU om ivaretagelse av forholdet til NTNU i UNIK- sammenheng på Kjeller, både innenfor den kommende treårs perioden og på lengre sikt ved en fusjon mellom UNIK og UiO. (A12/15)

Ved en fusjon mellom UNIK og UiO splittes den nåværende stiftelsen UNIK i en eiendoms-stiftelse, som eier UNIK-bygget, og i den resterende virksomheten. En fusjon med UiO vil omfatte den resterende virksomheten.

Det opprettes en forhandlingsgruppe med mandat til å gjennomføre fusjonsforhandlingene med UiO, bestående av UNIKs styreleder og direktør, og representanter fra IFE, FFI, og for de tekn/adm-tilsatte ved UNIK. Forhandlingsgruppen skal koordinere sitt arbeid med de vitenskapelig tilsatte ved UNIK. Forhandlingsgruppen inneholder nødvendig juridisk- og annen ekstern bistand ved behov. (A11/15)

Forhandlingsgruppen gjennomfører forhandlinger med UiO om en fusjon mellom UNIK og UiO, med følgende krav til UiO ifm en slik fusjon:

1. Fortsatt mulighet for tilstedeværelse av vitenskapelige tilsatte, studenter og phd-kandidater ved NTNU i UNIK bygget
2. En tydeligere forpliktelse til oppskalering av virksomheten på Kjeller de nærmeste årene, i første rekke mhp vitenskapelige stillinger og dr.grads-stillinger ved «Kjellerinstituttet»
3. En forpliktelse til å opprettholde organiseringen av den innfusjonerte virksomheten som et eget selvstendig institutt ved MN, med tilhørende rettigheter og plikter, i minimum et visst antall år
4. En stedlig ledelse av «Kjellerinstituttet», med administrasjon, på Kjeller
5. Ivaretagelse av det nåværende administrative personale ved UNIK, med opparbeidete rettigheter
6. Forelesere som nå er engasjert på deltid ved UNIK får tilbud om tilsvarende relevante stillinger ved UiO
7. En forpliktelse til å opprette dedikerte studieprogrammer/studieretninger plassert på Kjeller som er i tråd med kjerneområdene ved Kjellerinstituttene, og som er koordinert med den øvrige virksomheten ved UiO

Forhandlingsgruppen rapporterer til UNIKs styre på SM4/15.

Det legges opp til en prosess for det videre arbeidet med fusjonsprosessen, med følgende hovedelementer og framdriftsplan:

1. Forhandlingene om fusjon bør gjennomføres i løpet av en relativt kort periode, og bør kunne ferdigstilles innen utgangen av 2015. Forhandlingene inkluderer et felles møte med Kunnskapsdepartementet der ledelsen fra UiO og UNIK deltar.
2. Forhandlingsresultatet må godkjennes av styrene ved UiO og ved UNIK. Det tas sikte på å legge forhandlingsresultatet fram for godkjenning av UNIKs styre allerede på SM4/15, om mulig.
3. Det nedsettes en faglig strategigruppe, som skal legge fram en langsiktig strategi for det nye «Kjellerinstituttet». Dette inkluderer å beskrive scenarier for vekst på Kjeller. Strategigruppen bør ha representanter fra UNIK, IFE, FFI og utvalgte institutter på MN-fakultetet. MN stiller med sekretær for gruppen. Arbeidet bør starte så raskt som mulig. (A13/15)
4. Splittelse av den nåværende UNIK stiftelsen i en eiendomsstiftelse, som eier det nåværende UNIK bygget, og den øvrige virksomheten ved dagens UNIK, iverksettes så snart som mulig etter at en fusjon mellom UiO og UNIK er godkjent av begge styrever.
5. Implementeringen av en fusjon mellom UiO og den øvrige virksomheten ved dagens UNIK bør starte så snart som mulig etter at en fusjon er godkjent, med mål om at fusjonen er gjennomført innen utgangen av 2016. Det utarbeides en langsiktig leieavtale mellom MN og eiendomsstiftelsen som eier UNIK bygget.
6. Det tas sikte på at UNIK inkluderes i MNs virksomhet tidligere, for eksempel ved at UNIKs leder og undervisningsleder inkluderes i henholdsvis MNs instituttleder møte og studieutvalg.

Nye aksjonspunkter fra SM3/15

A11/15	Sak 42/15 UNIK – plass og rolle i ny UH struktur: UNIK innleder forhandlinger med UiO om en fusjon mellom UNIK og UiO, i tråd med vedtaket. Forhandlingsgruppen starter arbeidet så snart som mulig, og rapporterer på neste styremøte.	Frist: SM4/15
A12/15	Sak 42/15 UNIK – plass og rolle i ny UH struktur: Det innledes forhandlinger med NTNU om ivaretagelse av forholdet til NTNU i UNIK- sammenheng på Kjeller, både innenfor den kommende treårs perioden og på lengre sikt ved en fusjon mellom UNIK og UiO. Det rapporteres fra forhandlingene på neste styremøte.	Frist: SM4/15
A13/15	Sak 42/15 UNIK – plass og rolle i ny UH struktur: Det oppnevnes deltakere til en faglig strategigruppe, med representanter fra bl a FFI og IFE, i henhold til vedtaket. Denne strategigruppen skal legge fram en langsiktig strategi for det nye «Kjellerinstituttet», arbeidet bør starte så raskt som mulig.	Frist: Snarest